

Dnevni program muslimana u ramazanu

[Bosanski – Bosnian – بوسني]

www.islamqa.info

Prijevod:

Ervin Sinanović

Revizija:

Ersan Grahovac

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿ جدول مقترح للمسلم في شهر

﴿ رمضان

« باللغة البوسنية »

الإسلام – سؤال وجواب

ترجمة:

أروين سنانوفيتش

مراجعة:

أرسان غراهوفاتس

2014 - 1435

IslamHouse.com

Dnevni program muslimana u ramazanu

Pitanje:

Dopustite da vam prvo čestitam nastupajuće praznike ramazana, uz nadu da će nam Allah, dželle šeh'nuhu, uslišiti, primiti i upisati naš post i naš namaz.

Želim ovu priliku iskoristiti koliko mogu za ibadet i postizanje nagrade, pa vas molim da meni i mojoj porodici predstavite odgovarajući program kako bi ovaj mjesec, mjesec Allahove milosti, proveli u pokornosti Allahu i u činjenju dobrih djela.

Odgovor:

Zahvala pripada Allahu,

Molimo Allaha da primi dobra djela sviju nas, djela sačinjena od riječi i onoga što ruke naše kuju, i da nas ospkrbi iskrenošću u javnim i tajnim postupicima.

Predstavljamo vam dnevni program muslimana u ramazanu:

Jedan dan muslimana ramazanu

- Njegov dan počinje ustajanjem na sehur prije sabah namaza, preporučuje se odlaganje sehura malo prije negoli se pojavi zora.

- Poslije sehura se kreće pripremanje za sabah namaz, prije učenja ezana, od uzimanja abdesta u kući, zatim odlaska u džamiju.

- Nakon ulazka u džamiju neće odmah sjesti već će klanjati dva rekata tehijetu-l-mesdžida.

- Nakon klanjanja tehijetu-l-mesdžda poslužit ćemo se dovom kako bi se obratili Allahu i kako bi Ga zamolili da nam pomogne onim što je nama potrebno i što je potrebno drugim muslimanima, ili ćemo to vrijeme, vrijeme do sabah – namaza, provesti u učenju Kur'ana, ili činjenju zikra sve dok ne čujemo glas mujezina.

- Kada čujemo ezan, ponavljat ćemo riječi ezana za njim sve dok ne završi ezan, a zatim ćemo proučiti dovu poslije ezana koja je prenesena od Poslanika, salallahu alejhi ve sellem.

- Zatim ćemo klanjati dva rekata sunneta, a u isčekivanju ikameta zabaviti ćemo se učenjem dove, ili zikra, ili pak učenja Kur'ana. Musliman je u namazu sve dok isčekuje namaz.

- Poslije obavljenog namaza, upotpuniti će njegovu nagradu zikrom koji je usko povezan sa namazom, vjerodostojno prenesen od Poslanika, salallahu alejhi ve sellem.

- Poslije zikra, ako hoće može ostati u džamiji do izlaska Sunca, čineći zikr ili učenje Kur'ana, to mu je vrijednije i bolje od samog povratka kući u topli krevet. To je praksa Poslanika, salallahu alejhi ve sellem, koju je on upražnjavao poslije sabah namaza.

- Ako hoće, može da sačeka izlazak Sunca da klanja duha namaz. Klanjat će duha namaz, najmanje dva rekata, petnaest minuta nakon sunčevog izlaska na horizontu. To mu je pohvalno ili ukoliko bi želio da odgodi duha namaz u njegovo preporučeno vrijeme – kada se podigne Sunce i osnaži njegova toplota - to je bolje i vrednije.

- Ako hoće da odspava kako bi ojačao svoje tijelo za posao, neka zanijeti da je to radi Allaha i ostvarivanje halal opskrbe, kako bio nagrađen za svoj postupak. Preporučuje mu se da se pridržava šerijatskog bontona u vezi spavanja.

- Zatim će se uputiti na posao. Kada nastupi vrijeme podne namaza, poraniće u džamiju, prije ezana, ili kada čuje glas mujezina. Poželjno je da bude spreman za namaz prije nastupanja njegova vremena, kako bi stigao da klanja pritvrđene sunneta podne namaza sa dva selama.

- Zatim će učiti Kur'an isčekivajući ikamet.

- Nakon uspostave džemata klanjaće sa njima, a nakon klanjanja farza klanjaće još dva rekata pritvrđenih sunneta podne namaza.

- Nakon podne namaza vratit će se na posao i ostati na poslu do kraja radnog vremena.

- Nakon povratka sa posla, ako nađe vremena da se odmori do ikindije, opustiće se malo da povрати snagu u svome tijelu. Ako bi bilo nedovoljno vremena da se odmori i da bi ga mogao san odvratiti od namaza, zabaviti će se nečime što bi mu odvratilo pažnju od sna dok ne nastupi ikindijsko vrijeme. Može mu poslužiti odlazak na pijacu da kupi potrebne namirnice za porodicu, ili će se uputi u mesdžid nakon povratka sa posla i ostat će u džamiji dok ne klanja ikindiju namaz.

- Poslije ikindije namaza čovjek će sagledati svoju situaciju i procijeniti da li je u mogućnosti da ostane u džamiji radi učenja Kur'ana, jer je zaista to veliki zalogaj

za postača, a ako osjeća umor odmorit će se kako bi povratio energiju, radi teravih namaza.

- Prije akšamskog ezana pripremi će se za iftar. Također, u ovim trenucima će se zabaviti nečime korisnim, kao što je čitanje Kur'ana, ili ispunjavanje vremena dovom, obraćajući se Allahu, ili korisnim dijalogom sa porodicom.

- Najkorisnije djelo u ovom periodu je priprema iftara za postača, svejedno bilo to donošenjem hrane ili učestvovanjem u dijeljenju iftara i ogranizovanju. Zaista je to nepirkosnovena draž, a nije je osjetio osim onaj koje učestvovao u tom činu.

- Poslije iftara uputit će se ka džamiji da bi klanjao namaz u njemu u džematu.

- Poslije klanjanja akšamskog farza ostat će i klanjati još dva rekata pritvrđenih sunneta.

- Zatim će se vratiti kući i okrijepiti dušu onim što je spremio taj dan za iftar – **bez pretjerivanja** u jelu i piću.

- Poslije iftara nastojaće da preostalo vrijeme pretoči u korisno zanimanje za njega i njegovu porodicu, kao sto je isčitavanje poučnih priča, ili fikhskih propisa, ili organizovati porodično natjecanje, ili ga iskoristiti u korisnom dijalogu, ili u bilo čemu korisnom što duše vole, i što ih udaljava od zabranjenih stvari koje se plasiraju u medijima u ovom terminu koji je za njih udarni termin. Vidiš medije kako šire najprivlačnije programe u ovom vremenu, a koji su ispunjeni raznim zlim stvarima, bilo u moralu ili vjerovanju. Cijeneni brate, čuvaj se tih stvari, boj se Allaha po pitanju

porodice koja ti je povjerena na emanet, jer ćeš biti pitan na Sudnjem danu o njoj, pa spremi odgovor na pitanje.

- Nakon toga se pripremi za jaciju namaz i izlazak u džamiju. Nakon ulaska u džamiju zaokupi se čitanjem Kur'ana ili pomnim slušanjem predavanja u džamiji.

- Zatim klanjaj jaciju namaz, a nakon toga dva rekata pritvrđenih jacijskih sunneta, a zatim klanjaj teravih namaz za imamom, sa skrušenošću, promišljanjem i razmišljanjem i nemoj napuštati namaz (teraviju) dok je imam ne upotpuni. Poslanik, salallahu alejhi ve sellem, rekao: „**Ko klanja sa imamom dok ne završi namaz biće mu upisano kao da je klanjao cijelu noć.**“¹

Pripremi sebi program koji će biti prilagođen tvojim oklonostima i obavezama, i vodi brigu o:

- Klonjenju svih zabranjenih radnji i svega što vodi njima.

- Čuvanju porodice da ne bi zapala u neki od harama ili nešto što vodi haramu, ili poduzeti korake na mudar način, kao što je postavljanje posebnog programa za njih, ili izlazak sa njima u šetnju na dozvoljena mjesta, i udaljiti porodicu od lošeg društva i pomoći im u pronalasku dobrog društva.

- Zanimaj se korisnim stvarima, shodno prioritetima.

- Zatim vodi računa da zaspeš rano, uz pridržavanje šerijatskih adaba vezanih za spavanje. Ako bi nešto pročitao prije spavanja iz Kur'ana, ili neku korisnu hikaju

---

¹ Bilježi ga Ebu-Davud, br. 1370., i drugi sabirači Sunena, šejh Albani ga je ocijenio vjerodostojnim u knjizi *Teravih namaz*, str. 15.

to bi bilo pohvalno, pogotovo ako nisi završio svoje svakodnevno učenje Kur'na, onda nemoj lijegati u krevet prije toga.

- Zatim se probudi dovoljno prije sehura kako bi se obratio Allahu dovom, jer je to posljedna trećina noći – vrijeme u kojoj se Allah spušta na zemaljsko nebo. Allah hvali one koji traže oprost u tom vremenu. On je obećao da će se odazvati onome koji Ga doziva u tom periodu, i da će primiti pokajanje pokajnika. Ne dopusti da ti promakne ova veličanstvena prilika.

Radnje na dan džume

Petak je najbolji dan u sedmici, i poželjno je da se pripremi program kako bi se taj dan iskoristio u pokornosti i približavanju Allahu, subhanehu ve te'ala, pridžavajući se sljedećih radnji:

- Poraniti u džamiju na džuma namaz.

- Provesti vrijeme poslije ikindije u džamiji, učiti Kur'an i dovu do posljednjeg sata toga dana, jer je to vrijeme u kome se prima dova.

- Iskoristi ovo vrijeme kao priliku da upotpuniš program ibadeta koji propustio u toku sedmice, kao što svakodnevno učenje Kur'ana ili isčitavanje korisnih knjiga ili slušanje korisnih predavanja i sličnih stvari koje će napojiti dušu muslimana.

Posljedna trećina ramazana

U posljednoj trećini ramazana je lejletu-l-kadr (noć sudbine), koja je bolja od hiljadu mjeseci. Zbog toga je propisano muslimanu da provede tu trećinu ramazana u džamiji i taj boravak je poznat pod imenom itikaf. To je praksa Poslanika, salallahu alejhi ve sellem, kojom je tražio lejletu-l-kadr, a kome bude olakašano da tu trećinu provede u itikafu, to je velika blagodot koju mu je Allah podario iz svoje milosti.

Ko nije u mogućnosti da provede cio taj period u itikafu, neka provede onoliko koliko može, shodno okolnostima.

Ako nije u mogućnosti da to vrijeme iskoristi boravkom u mesdžidu – itikafu, neka oživi svoje noći u pokornosti Allahu noćnim namazom, zikrom, dovom, a za to nek se pripremi snom u toku dana kako bi mogao da probdije noć u ibadetu Allahu, subhanehu ve teala.

Napomene

Predstavljeni progam ramazana je fleksibilan i može se prilagođavti okolnostima svakog pojedinca.

Ovaj program je dao akcenat na upražnjvanje Poslanikove prakse koja je stigla do nas vjerodostojnim predajama. Nije svaka predložena radnja farz ili vadžib, naprotiv mnoge su od njih sunneti ili mustehabi.

Najdraža djela Allahu su ona na kojima se ustraje svakodnevno, pa i ako bi bila mala u našim očima. Na početku mjeseca čovjek se zanese mnogobrojnim djelima

kojima se želi približiti Allahu, a zatim se umori i malaksa.

Pripazi se toga, nastoj da ustrajno praktikuješ sva dobra djela koja obavljaš u ovom blagoslovljenom mjesecu.

Neophodno je da musliman organizuje svoje vrijeme u toku ramazana, kako ne bi propustio priliku za umnogostručavanje dobrih djela. Na primjer, da obezbijedi neophodne namirnice za porodicu koje će im biti potrebne u toku blagoslovljenog mjeseca, i da odlazi na pijacu radi svakodnevnih potrebstina kada nema gužve.

Također, treba da se organizuje prilikom obilaska porodice i nama dragih osoba, da ne bi brata muslimana odvratili od ibadeta Allahu i umnogostručavanju dobrih djela.

Neka ti bude prvi cilj u ovom blagoslovljenom mjesecu što više ibadeta i približavanja Allahu kroz dobra djela.

Odluči na početku ramazana da ćeš raniti na namaz, da ćeš pročitati cio Kur'an, da ćeš bditi noći u namazu i udjeljivati shodno mogućnosti.

Iskoristi mjesec ramazana radi jačanja veze sa Allahovom Knjigom na sljedeće načine:

- Vodi brigu o tečnom i pravilnom čitanju, a najbolja metoda da poboljšamo i usavršimo naše učenje Kur'ana jeste da se uči pred učenim čovjekom u oblasti Kur'ana, a nije na odmet i da se slušamo učenje Kur'ana sa CD-a ili kasete kako bi poboljšali naše učenje Kur'ana.

- Obnovi ono što si naučio napamet i nastoj da naučiš nova poglavlja iz Kur'ana.

- Iščitaj tefsir Kur'ana, ili iščitaj tefsir ajeta koji su manje razumljivi iz poznatih tefsirskih djela, kao što su tefsir Begavija, tefsir Ibn-Kesira, tefsir Es-Sa'dija.

- Također je poželjno da se napravi program za iščitavanje tefsira, tako što počneš od posljednjeg džuzu, zatim preposljednjeg, i na ovaj način nastojati pročitati tefsir.

- Voditi brigu o primjenjivanju naredbi koje smo našli u Kur'anu.

- Molimo Allaha da nas obraduje ugošćavanjem ramazana i da ga provedemo u postu i namazu, da primi od nas dobra djela i da pređe preko naših hrđavih posutpaka.